12. številka. Ljubljana, v petek 16. januvarja. XXIV. leto, 1891.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 16. januvarja.

Odkar je Nemčija v krvavih bitkah z nečuveno srečo porazila lepo Francosko, odvzela jej dve cvetoči deželi in ogromen plen v gotovem denarji, nema več mirne vesti in vedno premišlja, da utegne priti kdaj dan, ko se poreče: „Danes meni, jutri tebi“, ko bodo železne kocke odločile proti njej in se morda uresničile Francozov hrepeneče želje po osveti. Kdaj bode napočil usodepolni dan, to krije temna bodočnost. Moltke sam pa je rekel v državnem zboru, da bode Nemčija petdeset let z mečem v roci morala čuvati priborjeni plen.

Ker dan ni gotov, gotovo pa, da je ta vojna neizogibna, zato raste militarizem, zato z grozničnо nervoznostjo Nemčija pomnožuje svoje vojne sile na morji in na kopnem, zato nalagajo se državljanom vedno večja bremena, zato za Nemčijo nečejo in ne smejo zaostajati tudi druge države, ker bodo ob odločilni uri tudi one morale braniti interese svoje, morda celo boriti se za svoj obstanek. Vsled tega je vsa Evropa že sedaj pravi pravcati vojaški ostrog in vse sile napete so do skrajnosti.

Kdaj bode temu konec, tega nihče ne vé, vsak pa čuti, da dolgo ne more ostati tako. Ker pa nihče neče začeti, ker si nihče neče nakopati neizmerne odgovornosti, da je on prvi rušil mir, zato se je začelo misliti, bi se li nestrpno stanje ne moglo rešiti drugim, nekrvavim potom, in tako se je spustilo vprašanje o splošnem razoroženji liki pisan „ballon d' essay“ v evropski politiški vzduh.

Seveda so Nemci prvi spustili ta balonček kvišku, kajti njih same militarizem najbolj tare, in proračuniti bi se dalo, kdaj bodo dospeli do skrajne meje, preko katere ne bode možno storiti niti koraka več. Nemčija nema narodnega bogastva, nema več na čelu zmagonosne trojice: Viljem, Bismarck, Moltke, tudi v notranjem življenji ni obtok krvi več tako živahen in ognjevit, nego je bil nekdaj. Socijalizem razjeda jej jetra in obisti, in kako opasen bi utegnil biti baš on v slučaji vojne, to se je moglo približno domnevati v letu preteklem, ko so se uprizarjali poskusni strajki po vseh nemških pokrajinah in se je očivestno pokazalo, kolika elementarna sila je v žilavih in organizovanih delavskih krogih.

Da je razoroženje uprav za Nemčijo življensko uprašanje, to je javna tajnost. Baš radi tega, ker je pa to javna tajnost, ni misliti, da bi se uresničila ta nemška želja. Rusija ne bode razorožila, ker le predobro vé, koliko sme upati tako lokavemu sosedu, ki je še pred par leti pod krinko azijske kuge hotel z vojno silo prodreti vanjo, a se je vender prestrašil hitro na mejo postavljenega zdravstvenega kordona, broječega par sto tisoč bajonetov.

Francija pa tudi ne bode dovolila v to, ker bi se javno mnenje že vsaki akademični razpravi o razoroženji odločno postavilo po robu. Temu javnemu mnenju dal je tudi te dni bivši radikalni minister Lockroy pred svojimi volilci in pozneje nekemu časnikarju nasproti jasen izraz, rekoč, da Francoska ne more razorožiti, ker bi to bilo isto, kakor da se je odrekla Alzaciji in Loreni. Brez vojne sploh biti ne more. Seveda krute vojne sedaj na bojiščih ni, bije se pa z vso srditostjo gospodarska vojna, ki tudi zahteva hudih žrtev, kajti kdor bode dalje vstrajal, taisti bode na boljem.

Franciji se pa tudi ni bati gospodarske vojne, ker so njena sredstva neizcrpna, bogastvo njeno pa velikansko. To se je pokazalo pri polomu svetovne Londonske tvrdke „Barring Brothers“, še očivestneje pa pri zadnjem posojilu, ko se je v jednem dnevu podpisalo petnajst milijard. A tudi Rusiji ni se strašiti gospodarske vojne. Zmagonosno prebila je znani „Rubelkrieg“, kakšno pa je njeno sedanje finančno stanje, to je najmarkantneje označil Berolinski bankir Bleichröder, nekdaj znana desna roka Bismarckova, in prva avtoriteta na finančnem obzorji Berolinskem. Kakor so Dunajski listi pisali, rekel je v pogovoru z našim ministrom Dunajevskim, da je baš sedaj za zlato trda. Ruski finančni minister Višnegradski je gospodar položaju, kajti Rusija ima sedaj v nemških, francoskih in angleških bankah za 220 milijonov zlata in je tudi v tem oziru najjačja.

Že zaradi tega, ko bi tudi drugih jako umevnih nagibov ne bilo, ni pričakovati, da bi Rusija in Francija sploh zmenili se za uprašanje o razoroženji. Dokler se pa ti dve državi ne pridružita razpravi, je vsa stvar že „a limine“ odklonjena, in evropsko razoroženje ostane, kar je že v početku bilo, Nemcev — brumna želja.

Ljudsko štetje.

Z Dolenjskega 14. jan. [Izv. dop.]

Razna znamenja kažejo, da se pri nas v narodnem oziru oddaljujemo od svojega cilja, mesto da bi se mu približevali. Dozdeva se nam, da nas zopet neka môra tlači. Prišli smo zopet v čuden položaj. Nekaj se z nami Slovenci godi, kar si človek prav razjasniti ne more. Dozdeva se nam, da smo v istem položaji, kakor dete, kateremu je mati že bila ali hotela biti naklonjena, pa ga zopet ne mara. Če se dete joka, noče ga mati več slišati, čeravno je prej skušala ustreči nekoliko njegovim željam.

V nas plaši nas to, da so se začeli na važnih mestih nemščine vedno bolj oklepati; opaziti je namreč, da se zopet krčevito držé nemškega uradovanja in da se dotični krogi ali Slovencev ogibljejo ali pa da jih dražijo, kakor da bi to njih naloga bila.

Jednake žalostne pojave za našo narodnost je opaziti pri ljudskem štetji.

Nekateri komisarji so bili nemškutarji ali Nemci, ljudje, ki ne znajo ali nič ali le malo slovenski. Veliko komisarjev je dalo se upisati za Nemce, čeravno ves čas le slovenski z ljudstvom govoriti morajo. Več uradnikov, zlasti politiških, davkarskih se je oglasilo, da „nemški“ v nas občujejo.

S tem so gorostasno neresnico zapisali, ob jednem pa pokazali, da ne marajo za naš jezik in za nas.

Kje neki občuje v nas davkar ali kontrolor ali pristav pri davkarijí z našim kmetom nemški?

Uradnik okrajnega glavarstva mora gotovo tudi le slovenski z ljudstvom govoriti.

In vender se taki nemški uradniki kaj hitro po lestvi svoji dvigajo na višja mesta. Pride iz nemške kronovine k nam, postane tu praktikant, v kratkem koncipist in komisar — in vender pravi — da občuje „nemški“ — v naši slovenski deželi.

Živinozdravnik v nas ima gotovo veliko opraviti s kmetom — in vender se dá upisati za Nemca, kakor njegov tovariš, ki ž njim vred šteje ljudi,

LISTEK.

Milan.

Črtica iz življenja.

(Za „Slov. Narod“ napisal Fr. d. P. Ž—č.)

(Dalje.)

Prišla je druga jesen.

Od gledaliških praznikov gospod Ořel ni več puhal v svoj „krilni“ rog. Kašljal je, poležaval je, — obležal je. Klel ni več, tudi psoval ni več na malo svojo plačo; samo ozdravel bi rad, da izprosi nekdaj štipendij za jedino svoje blago, za ljubljeno Jelkico. —

Hčerka bi večkrat čitala iz svoje knjižice bolnemu otcu, pela bi, skakala, plesala in pripovedala bi mu, kako bode jedenkrat srečen s svojo Jelkico, — ali roditelja je davil hud kašelj. Oko, ki je s tako strastvenim žarom gledalo na ljubljenega otroka, umiralo je, — umrlo je. —

Listje je žoltelo po drevji, sprehajalcev se je še malo vozilo v Šestine in Okrugljak, mrzli dež in jesenski vetrovi raznašali so žolto listje, žerjavi so z bolnim klicanjem v višavah pozdravljali naše krajeve, leteli so v toplejše in milejše. — Tudi gospod Ořel se je odselil v lepše in milejše krajeve . . . .

Na večer po pogrebu bila je mala družinica v sobi gospe Miličeve.

Jelka je plakala, gorko je plakala . . . Milan je gledal na okno, kako dež lije; htel je skriti solze, ki se mu tekle niz lice. Gospa Miličeva je gladila obogo deklico po temnih kodrih, ki so obrobljavali nežno, bledo lice, tolažila jo, — ali zaman. Take solze ne presahno brzo.

Gospo so trle brige. Kdo bo skrbel za ta nežni cvet, ki je razstavljen od otca, matere, domovine! . . . Ne pozna, morebiti tudi nima sorodnikov. Pokojni Ořel izogibal se je dajati odgovore na takova prašanja. — Kje naj išče zavetja ta revna stvar!? Mar da pahne na mrzli jesenski dež nežno cvetko, da ji vihar otrese nežne lističe?

I za Jelko bo prostora v sobi in srci Milanove mamice. — Nekdo trka.

„Koja sreča ali pa nesreča prinaša Vas k meni tako pozno, gospod senator?“

„Milostiva gospa! Srčno čestitam, čestitam! Vi ste kar preko noči postali vrlo bogati, vrlo bogati,“ — naglašal je prišlec, a sive male oči izpod debelih in gostih obrvi sevale so mu od zavisti.

„Vaš brat, gospod Anton pl. Mutvanski, ki je osemnajst let bival v Ameriki je pred osmimi meseci brez žene in otrok zamenil bogato Ameriko z večnostjo, ostavlja svoje premoženje svoji jedini sestri, gospej Zori Miličevi, rojeni pl. Mutvanski. Premoženje je uloženo pri Anglo-banki a iznosilo je pri smrti gospoda Antona pl. Matvanskega 385.000 dolarjev.“

„Moj dobri brate, moj mili Anton! — Iskal si sreče in zadovoljstva daleč od doma, preko oceana, a kruta osoda ti je udelila srečo denarjev! Še družice nesi našel na tujem, zapuščen si boleval, na tujem si umrl . . . .“

„Gospa milostiva! vreča denarjev je navadno več vredna nego sreča v življenji; pa osamljen tudi ni bil Vaš pokojni brat. Denar pribavlja srečo, uživanje in prijatelje. — Denarji bodo kmalu tu. Palača barona R—a je na prodaj; to lahko kupite, pa lepo bote živeli. Tako Vam svetujem. Skrbnik sem Vašemu Milanu, kakor veste. — Lahko noč, gospa milostiva! Čaka me fijaker, naročil sem ga na Vaš račun, na Vaš račun! Grdo je vreme, pa daleč ste! Za pot mi boste plačali pa pet goldinarjev. — Lahko noč! Čestitam, čestitam!“

* * *

domače živali in trtne uši. Taki in jednaki ljudje v javnih službah se v nas za Nemce upisujejo. Žalostna majka!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. januvarja.

Dolenjeavstrijski deželni zbor.

Odsek za ustavne zadeve je predlgal deželnemu zboru, da se izroče deželnemu zboru predlog in peticiji, da se priznajo virilni glasi Dunajskemu županu in rektorjema tehnični veliki šoli in zemljiškokulturni šoli na Dunaji, da o njej poroča v bodočem zasedanji. Deželni zbor je temu predlogu pritrdil jednoglasno in pričakovati je, da se ta zadeva v bodočem zasedanji povoljno reši. Umestno bi pač bilo, da se rektorjema omenjenih šol dá virilni glas, ker tehnične šole so dandanes gotovo tolikege pomena kakor vseučilišča.

V tirolskem deželnem zboru

je sedaj še vse mirno, kajti glavno delo je v šolskem odseku, ki pretresava nov šolski zakon. Pogajanja so pa strogo tajna. Drugi teden bode odsek že končal svoje delo in predložil poročilo deželnemu zboru. Vladno predlogo bode gotovo bistveno predelal. V plenumu se bode pa videlo, koliko je misli vlada prijenjati tirolskim konservativcem.

Budimpešta.

Madjarski časopisi se pritožujejo, da Budimpešta prepočasi narašča. Res da se v Pešti prebivalstvo hitreje množi, nego na Dunaji, pa so zato tudi razmere ugodneje. Krive so slabe zdravstvene razmere, da prebivalstvo ne narašča hitreje. Uprava bi morala skrbeti, da mesto dobi dobro vodo, boljšo kanalizacijo ter da se zboljšajo stanovanjske razmere. Treba pa tudi gledati, da bode življenje ceneje, kajti sedaj ni v nobenem evropskem večjem mestu take dragine, nego je v Budimpešti.

Vnanje države.

Bivši kralj Milan in regentstvo.

Več radikalcev srbskih skuša nekda pripraviti kralja Milana, da bi odpravil sedanje regente opirajoč se na tajno pogodbo, po kateri pooblastila regentov le tako dolgo veljajo, dokler se držé določil bivšega kralja gledé občevanja kralja Aleksandra z materjo njegovo. Nadejajo se, da bi Milan potem poklical radikalne regente. Garašanin tudi v tem oziru podpira radikalce, ker upa, da bi z radikalnimi regenti ložje izhajal nego z Rističem. To vest je dobil neki Dunajski list, je li resnična, tega mi vedeti ne moremo. Lahko bi pa radikalcem ne bilo spodriniti Ristića, ker bivši kralj radikalcem nikakor ne zaupa, ker bi utegnili proglasiti republiko, ko dobé vso moč v roko. Kralj Milan dobro ve, da je Ristić mož, ki bode vse sile napel, da se ohrani krona rodbini Obrenovićev.

Rumunskobolgarska zveza.

Sofijski dopisnik „Moskovskih Vjedomostij“ je izvedel, da se je sklenila vojna zveza mej Rumunijo in Bolgarijo. Zavezali sta se, da bodeta vzajemno branili sedanje bolgarsko in rumunsko ozemlje. Ta zveza, ki je brez dvombe naperjena proti Rusiji, je baje le začetek zvezi balkanskih držav.

Kazenske reforme v Rusiji.

Po ruskih zemstvih so se jele sklepati resolucije, da bi se odpravilo tepenje s knutom. Vlada je baje tudi pripravljena kazenski zakon tako predelati, da se to tepenje omeji le na nepoboljšljive zločince kmetskega stanú. Pričakovati je pa, da ne bode več dolgo, da se v Rusiji knut popolnoma odpravi, da potem ne bodo več nasprotniki Rusije mogli vedno pisati o ruski surovosti in ruskem knutu.

Angleška vnanja politika.

„Novosti“ pišejo, da ima Anglija zaznamovati velike uspehe v vnanji politiki. V Perziji je angleški upliv skoro popolnoma izpodrinil ruskega. V Egiptu stoji Anglija trdno z obema nogama. V Carigradu angleški veleposlanik marljivo deluje proti Rusiji in tudi ne brez uspeha. Samo gledé Armenije Anglija ni imela sreče; kajti ta dežela je ostala mirna in Angleži neso mogli Rusije zamotati v kako vojno.

Dopisi.

Iz Rajhenburga 14. januvarja. [Izv. dop.] Kako veselo se širi narodna zavest na Štajerskem od vasi do vasi, od trga do trga, to nam jasno kaže naš Rajhenburški trg. Nekaj iz „rajba“ privandranih Nemcev gospodovalo je tu od nekdaj in zadnjih 6 let bil je za župana v našem trgu g. Poterz, rojen Prus, ki je pri stavljenji železnice v te kraje prišel in izprevidel, da se bode pri našem siromašnem ljudstvu še dosti izsrkati dalo, kajti kjer je siromaštvo, tam najbolj cvete oderuštvo. Izvolil si je torej naš kraj na svoje delovanje in se tu naselil. Časi, dokler je oderuštvo proste roke imelo, bili so za njega posebno ugodni. 12% in še više obresti, potem obresti od obresti, tožbe in eksekucije, katere si je seveda sam delal, kupovanje posestev na licitacijah i. t. d. — to je bil njegov mastni zaslužek. Tako je ta mož v nas premožen postal. Zraven je tiral nemško politiko in s tem dosegel, da se mu od zgoraj ni bilo treba nič bati. Natančneje dogodke o tem hočem za zdaj zamolčati. — Sramota je bila, da je ta človek že 6 let župan v Rajhenburgu bil. Kako je to prišlo, nečem zdaj premišljevati. Hočem samo veselo novico naznaniti, da se je v našem Rajhenburgu, ki je bil od nekdaj gnezdo in zaslomba nemškutarstva, od korenine vse na bolje spremenilo. Pri mesecu decembru končanih občinskih volitvah zmagali so v vseh treh razredih narodnjaki, naši nemškutarji so popolno za vselej propali. Naš trg otresel se je za vselej sramotnega jarma privandranega Prusa. Ves njegov trud bil je zaman. Kakor klošč držal se je županovega stola. Že leta 1889. imele bi se vršiti volitve in še le po letu 1890. jih je razpisal. Že tedaj propal je v I. in II. razredu, zato je sam proti svojim volitvam pritožbo naredil. Pritožili smo se zaradi mnogih nepostavnostij tudi mi, in volitve so bile ovržene. Zavlekel je potem volitve do decembra 1890. vender je tudi tega bilo konec. Zdaj je sramotno propal on in njegova stranka v vseh razredih. A še zdaj je uložil pritožbo proti volitvam katere je sam vodil, samo, da se še dalje na svojem sedeži obdrži. Jedenkrat pa bode tega vender konec in potem Poterz z Bogom za zmiraj! Na vsak način pa je sumno to, da se ta človek svojega županovega sedeža tako strastno drži. Vsekako bo treba možu na prste pogledati.

Iz Mengša 15. januvarja. [Izv. dop.] Naše „Bralno društvo“ imelo je dne 11. t. m. svojo tretjo glavno skupščino. Najmarljivejši društvenik in tajnik društvu, Anton Javoršek, poročal je, da je društvo ustanovil l. 1887. Anton Koblar, kapelan Mengiški. Takrat je štelo društvo celo 108 udov

Kateri so imeli bolj osebne, nego društvene ozire, ostavili so „bralno društvo“. Do letos jih je le malo ostalo zvestih. Torej, kakor drugod: mnogo poklicanih, a malo izvoljenih.

Škoda velika je to, da je ostavil Mengiš Hinko Paternost, mož najdelavniši za društvo.

V odbor je izvolila skupščina te-le zastopnike: Ručigaja Jerneja, predsednikom; Sirca Petra, podpredsednikom; Lundra Pavla, blagajnikom; Kotnika Frana, Florina Josipa, odbornikoma; Kosa Miho, tajnikom.

Dosedanji predsednik g. Levec ne more več načelovati društvu, ker ima preobilo opravil v županstvu.

Novi odbor, delaj mnogo na korist bralnega društva!

Domače stvari.

— (Osebna vest.) Mesto okrajnega sodnika Alojzija Walterja, ki je bil imenovan deželnega sodišča svetnikom v Celovci, izročilo se je začasno vodstvo okrajnega sodišča v Rogatci dr. Alfredu Schmidu, pristavu pri okrožnem sodišči v Celji.

— (Deželni šolski svet kranjski) dovolil je tovarniškima tvrdkama „P. Ladstädter & Söhne“ in „J. Oberwalder & Comp.“, da napravita v Domžalah jednorazredno zasebno ljudsko šolo z nemškim učnim jezikom.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) podaril je gospod Turk mlaji, lepo število zanimivih knjig. Mlademu domoljubu, koji se sedaj že gorko zanima za resne smotre naše družbe, v narodu čast; pri nas pa zahvala!

— („Vigilantibus jura“.) Mestni urad Celjski jako bôde, ako je na vogalih prilepljenega kaj slovenskega, bilo tudi od namestništva v Gradci samega. Zato so se dvojezični razglasi vedno obrezavali. Odrezal se je slovenski tekst in potem prilepil samo nemški. Deželni poslanec g. dr. Dečko in tovariši uložili so proti tacemu postopanju pritožbo na namestništvo, katero je stvar ugodno rešilo. Po naročilu namestnika barona Kübecka naznanilo je okrajno glavarstvo g. dr. Dečku in tovarišem, da se bodo v bodoče razglasi političnih oblastev popolnoma in neizpremenjeni prilepljali.

— (Dolenjska železnica) bode imela nastopne postaje: Prva v Ljubljani na južnem kolodvoru, ki se bode proti Vodmatu podaljšal in razširil. Druga postaja z imenom Ljubljana bode na dolenjski cesti, 700 *m* od mosta čez Gruberjev kanal. Na Lavrici bode postajica. Potem slede postaje: Lanišče, Šmarije, Grosuplje, Višnjagora, Zatičina, Velika Loka, Trebnje, Mirnapeč in Novomesto. Poslednja postaja bode 1400 *m* od mesta oddaljena. — Na stranski progi v Kočevje bodo nastopne postaje: Cobelsberg, Dobrepolje, Velike Lašče, Ortnek, Ribnica, Srednjavas, Kočevje. Vsaka teh postaj dobi vsprejemno poslopje, skladišče, poslopje za vlakov prometne potrebe, vodnjak, večinoma bodo imele glavne tire, nekatere tudi stranske in slepe tire (Stockgeleise.)

— (Vodstvo mestnega vodovoda) nam piše, da naša vest v štev. 9., da je počila v Pir-

---

Gospa Miličeva preseli se v mesto, v lepo, visoko hišo. Vsa briga, vse veselje, vsa radost postane ji odgoj Milana in Jelke. Pri tem je pa blaga žena znala otrti toliko solzâ, ki so tekle po bledih, sestradanih obrazih v zaduhlih sobah predmestnih...

Pozivala je izvrstne učitelje v hišo, dobro plačala trud njihov, a deca se je divno razvijala na duhu in na telesi.

Jelki so prorokovali, da bode slavna pevkinja, gospa Miličeva jo bode poslala na konservatorij, da izpolni željo pokojnega Ořela, a i željo Jelkino. Rajše in mnogo rajše bi videla, da se ne treba ločiti od živahne, ljubeznjive Jelke; rajše bi jo imela zmiraj pri sebi, dokler ne bode nevesta Milanova. —

Milan se bode upisal na jesen na juridički fakultet po želji dobre svoje matere.

Milan je ljubil Jelko z vsem žarom mlade duše. Ni trebal kalnim okom zreti v bodočnost. Ponosen značaj, dedovina pokojnega očeta, materijalna neodvisnost, uzoren odgoj, — vse to je obetalo plemenitega moža. Čista, idejalna ljubezen do Jelke, nežna ljubezen do blage matere odvračala ga je od naslad in strastij, katerim se mladič lahko poda. — Ali realno življenje je premalo poznal. Drugovanje z nežno materjo, ki je s skrbnim okom pazila na vsaki korak ljubljenega sinu, ki je tako goreče molila za srečo njegovo, — napravila je iz Mila dobrega mladiča, ali ne — moža. On si je stvaral iz knjig idealen svet, kakor Plato svojo državo, a pri tem ni videl in ni htel videti napak in strasti svoje dobe. Dnevi so bili z neko pedantno točnostjo razdeljeni: v jutro so dohajali učitelji, točno ob jedni se je obedovalo, popoludne so se vozili ali pa hodili na sprehode itd. Tako je tudi njegova lektura pokazovala, da nagiba na sanjarstvo: Lenau, Heine, Goethejev „Werther“, Dumas-fils, Vrazove „Djulabije“ itd. bili so mu najmiliji. Celo Luizo Mühlbachovo je prerad bral in pri čitanji njenega „Graf Benjowsky“ je — plakal. Njegove sobe bile so bolj budoiri kake sentimentalne gospe, ko stan vseučiliščnega dijaka. — Tudi glasbo je strastno ljubil, ali zopet je najrajše prebiral take stvari, ki so odgovarjale njegovemu temperamentu: Chopinov Nocturno je vsaki dan prebiral, če je Schubertov „Ständchen“ igral, pa če je Jelko nagovoril, da poje to pesem — topil se je od miline in — solz. Ravno tako je ljubil poznate sentimentalne melodije od Thekle Badarzewske „La prière d' une vierge itd.

Tak odgoj ni bil prikladen za človeka, ki bi se imel posvetiti političnemu delovanji, — in lepo pravi Goethe „es bildet das Gemüth sich in der Stille — und der Character in dem Strom der Welt...“

Jelka je našla v gospej Miličevi dobro mater, no čutila je instinktivno, da je v tuji hiši, — čeravno pri dobrih ljudeh. Ali bilo je mnogo noči, ko je Jelka gorko plakala, ko so jo te preobilne dobrote mučile kakor mora, ker ni mogla drugega, kakor biti hvaležna. Gospa Miličeva opažala je duševne boje svoje gojenke in prerada bi jih bila umirila. Večkrat jo je vroče pritisnola na svoja prsa, pa ji govorila:

„Jelka, ljubljeno dete moje! Bodi nekdaj dobra žena mojemu Milanu, a moja hvaležnost do Tebe trajala bo preko groba, in gori nad zvezdami goreče bom prosila za srečo Vajino!“ —

Gospodična Olga, ki se je nerada udala v svojo nemilo osodo, — da ostane stara devica — spremljevala bo Jelko na konservatorij. Gospa Miličeva poverila je to nalogo svoji pristari sorodkinji, a Olga je rada privolila.

(Dalje prih.)

natovi hiši na sv. Jakoka trgu vodovodna cev in jo vsled tega voda klet preplavila, ni bila osnovana. Počila ni nobena vodovodna cev, omenjena klet pa je bila preplavljena le zato, ker so v sosedni hiši pozabili zapreti pipo in je le zaradi tega voda preplavila klet.

— (V Gradci) nastanil se je kot odvetnik g. dr. Ivan Klasinc, naše gore list.

— (Iz Tržiča) dobila je „Tagespost“ vest, da je deželna vlada razveljavila lanske občinske volitve, pri katerih so narodnjaki v dveh razredih zmagali. Upajmo, da se bodo naši ljudje pri novih volitvah hrabro držali in zopet sijajno zmagali.

— (Iz Sevnice:) Pri volitvah v okrajni zastop izvoljeni so v vseh skupinah narodnjaki. Nemškutarji se volitev niti udeležili neso.

— (Slovenski klub na Dunaji) ima svojo prihodnjo sejo v soboto 17. t m. v Hôtel royal I. Singerstrasse 3 mezzanin; čital bode g. Ig. Kaš svoj spis: „Obrazci iz Dalmacije“. Začetek ob osmih zvečer.

— (Podpornemu društvu za slov. visokoš. na Dunaji) podaril je g. dr. Schmirmaul v Brežicah 5 gld. dalje č. g. Anton Pušl, župnik na Dholci, 3 gld., g. Maks Pleteršnik, prof. v Ljubljani, 5 gld., g. Jožef Barle, not. kandidat v Kamniku, 15 gld., nabranih na Silvestrov večer v veseli družbi pri g. Jožefu Kendi, gostilničarju. Iskrena hvala vsem g. darovalcem!

— („Izvenakademična (II.) podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradci imela bode dne 1. svečana ob osmih zvečer v gostilni „Neu Graz“ v „Neugasse“ svoj redni letni zbor, na kateri se družbeniki uljudno vabijo. Gosti dobro došli“. „T. č. odbor“.

— (Podčastniški plesni venček) prirede, kakor vsako leto, tako tudi letos podčastniki domačega pešpolka baron Kuhn št. 17. dne 4. svečana v prenovljenih prostorih starega strelišča. Vsled marljivih priprav obeta ta mnogo zaželeni venček osobito živahnost. Ustopnina prosta.

— (Iz Doba) se nam poroča, da tudi tam ni šlo pri ljudski štetvi vse prav gladko, ter da je bilo ugovorov proti komisarju, ki je le bolj na nemško stran vlekel, v čemer ga je celo podpiral tamošnji g. župnik, češ, da je vse jedno, ali se ljudje zapisujejo nemški ali slovenski. So li kaj Nemcev nalovili in koliko, nam še ni znano.

— (O ljudskem štetji) dobili smo od prijatelja našemu listu dopisnico iz Novegamesta, ki slôve: „Tukâjšnje okrajne glavarstvo poslalo je kot komisarja za ljudsko štetje v Mirnopeč, za vso župnijo, broječo 43 vasij, tukajšnjega praktikanta, barona Schneeberg-a (?), ki prav nič slovenski ne zna.“ Komentara ne treba.

— (Maribor) ima po ljudskem štetji 18.933 prebivalcev. Koliko jih je upisalo nemški, koliko slovenski občevalni jezik, nam še ni znano.

— (Trg Središče) imel je po ljudskem štetji dne 31. decembra 1090 prebivalcev in sicer: 1073 s slovenskim in 17 s nemškim občevalnim jezikom. Mej temi 17 z nemškim občevalnim jezikom jih je 14 tukaj trajno in 3 pa so le časno bivajoči.

— (Mesto Gradec) ima po sedanjem ljudskem štetji 106.946 prebivalcev. L. 1880. imel jih je 97.791.

— (Prebivalstvo Reke.) Po najnovejem popisu sodi se, da ima Reka z okolico okolu 30.000 prebivalcev.

— (Dežela štajerska) plača na leto 12,102.809 gld. davka. Od te vsote spada na državne davke 5.725.000, na 1,840.000, na okrajne 977.622, na občinske 3,468.724, na druge 91 tisoč 963 gld.

— (Nastop kazni.) „Obzorjev“ bivši odgovorni urednik g. F. Pečnjak, ki je bil obsojen na 14 dnevni zapor, nastopiti ima kazen dne 2. svečana, ker mu je sodišče odbilo prošnjo, da odgodi za dva meseca nastop kazni. — Na njegovo mesto stopil je kot odgovorni urednik novinar g. Martin Polič.

— (Iredentovec — zastopnik mesta Zadra.) Zaderski list „Dalmata“ javlja, da je k pogrebu nedavno umrlega Giacoma Galeazza Maldinia, občinski svet Zaderski pooblastil poznatega bivšega italijanskega finančnega ministra E. Seismit-Dodo, da zastopa Zader. Po znanem banketu v Vidmu, pri katerem je Seismit-Doda igral ulogo, ki je dala povod njegovemu odstranjenju iz ministerstva italijanskega, po razpravah, ki so o tej zadevi se vršile v italijanski zbornici — je pač opravičeno vprašanje: kaj pomenja tako postopanje Zaderske občine?

— (Iz Opatije) se nam je že zadnjič javljalo, da namerava cesaričinja vdova Štefanija ondu kupiti vilo, ako dobi primerno zemljišče. Sedaj je stvar gotova, kajti cesaričinja vdova Štefanija kupila je stavišče, obsežno 2000 štir. sežnjev, in zgradba vile prične se takoj. S to zgradbo bode Opatija, kjer se je preteklo poletje zgradilo do 50 vil in novih hiš, zopet pridobila. Seveda se bodo s prihodom še večjega števila gospôde itak že visoke cene še podražile.

— (Razpis daril.) Zagrebško gledališko vodstvo namerava razpisati tri darila za najbolja dramatiška dela, in sicer: 600 gld. za ljudsko igro, 300 gld. za igrokaz iz meščanskega življenja in 150 gld. za glumo.

— (Železnice). Na novi železnici iz Celja v Velenje bila bi postaja pri Žalci daleč 900 metr. od trga. To bi bilo pa na škodo trgu in vsled tega se je podala dne 10. t. m. posebna deputacija odličnih mož iz trga, njej na čelu drž. poslanec g. M. Vošnjak, v Gradec, da pripravi dotično gospôdo na to, naj se prestavi postaja bližje trga. Kakor se nam poroča iz Žalca, izgodi se to in bode postaja torej le kacih 300 metrov od trga.

„Slov. Gosp.“

— (Nesreča v cerkvi). Pri sv. Lovrenci na Dravskem polji pal je zadnjo nedeljo mej krščanskim naukom na pročelji kora stoječ kip v cerkev na klop ter hudo ranil neko mlado ženo iz Župečje vasi.

— (Z Dolenjskega) dobili smo sledeče zanimive podatke: V preteklem letu bilo je v K—ški župniji porojenih 56 ljudij (od teh je bilo 26 moških), dočim je bilo v prejšnjih letih rojenih po 100 in še več. Umrlo pa je pr. l. 53 ljudij (mej njimi 26 moškega spola,) torej toliko, kakor rojenih. Ženskega spola je umrlo troje manj, kakor pa jih je bilo rojenih. Kaže se tu upliv Amerike, kamor se je tekom leta iz tega kraja izselilo nad 70 moških najbolje dobe.

— (Štrajk kamnosekov v Zagrebu.) Početkom tedna ustavili so kamnoseki v delavnici Kohna in dr., podvzetnika kamnoseških del za novi kolodvor, delo. Uzrok je ta, da jih je plačeval zelo slabo po 30, 40 in 50 kr. na dan! ker je zdaj najslabši čas. Delavci pa trdijo, da se povzetniku delo izplačuje po letu, kakor po zimi.

— (Hude zime) so po francoskega učenjaka Emila Gautiera trditvi „Zalivski tok“ (Golfstrom) in ledene gore. Zalivski tok segajoč od Mehikanskega zaliva do Spitzbergena je glavni regulator temperature v zahodni Evropi. Franciji daje krasno podnebje, Irski pa izredno bohotnost. Neposredni bližini njegovi je pripisovati, da so nekatera norveška pristanišča, n. pr. Hammerfest vzlic severni svoji leži, vse leto ledu prosta, dočim je na obalih otoka Vancouver, ležečega v isti širini kot Pariz in v zalivu Pečili, imajočem jednako ležo kot Lizbona, od novembra do aprila led. Ko bi slučaj, kakšen geološki preobrat, izbruh podmorskega ognjenika i. t. d. zalivski tok odvrnil iz njegove premične struge in ga odstranil od evropskih obalij, morala bi se temperatura izvestno močno znižati. In kdo more ugovarjati, da ni vsaj možnosti tacega slučaja? A še kaj druzega ima pri sedanjem mrazu svojo ulogo. Ni dvojbe, da ima Izlandija velik upliv na našo temperaturo. Ostanejo li ledene gore dolgo na severu rečenega poluotoka, potem je ondu silen mraz, v nas pa toplo. Ko se pa ledene gore ločijo od Izlandije in začno plavati proti vzhodu ali zahodu, zviša se temperatura v Izlandiji, Norveška, Angleška, Francoska in Nemčija pa dobe mraz. Ledene gore so orjaške. Pri poluotoku Avelon videli so tak plavajoč lednik, ki je bil 200 *m* visok in je imel pet kilometrov v obsegu. Pomislimo li, da je oni del, ki je pod vodo, še sedem — do osemkrat večji in da je včasih teh lednikov toliko, da se jih morajo ladije v ovinkih 20—30 milj daleč ogibati, umevno je ob sebi, da se porabi ogromno veliko toplote, predno se taki ledniki stajajo. Posledica temu je, da se Zalivski tok ohladi in ne more več tako blagodejno uplivati.

— (Sevniški samci) vabijo na plesni venček, kateri prirede dne 18. januvarja 1891. l. v gostilni g. Fr. Simončič-a ml. Pri plesnem venčku svirala bode c. kr. vojaška godba 53. pešpolka, nadvojvoda Leopolda iz Zagreba. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina za osebo 80 kr., rodbino (3 osebe) 2 gold.

— (Hranilno in posojilno društvo na Ptuji, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.) Ravnateljstvo uljudno vabi častite zadružnike k občnemu zboru, dne 27. januvarja t. l. ob 10. uri dopoludne v zadružni pisarni v „Narodnem domu“. Dnevni red: 1. Ravnateljstvo predloži račun za leto 1890. 2. Potrjenje letnega računa. 3. Nasvet nadzorstva gledé razdelitve čistega dokička. 4 nasveti. Ako bi k temu zborovanju ne prišlo zadostno število zadružnikov, vrši se drugo po istem dnevnem redu, dne 27. januvarja t. l. ob 11. uri dopoludne v zmislu § 40. zadružnih pravil.

— (Posojilnica v Vitanji) imela je lani 11.201 gld· 71 kr. ulog. Mej letom se jih je nazaj plačalo 1240 gld., torej jih je koncem leta ostalo 9,961 gld. 71 kr. Izposodilo se je 9035 gld; mej letom pa vrnilo 308 gld. posojil.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Moskva 15. januvarja. Brzojavka, s katero je car odgovoril na novoletno čestitko generalnega guvernêrja Dolgorukova, slove: Car prosi Boga, da bi Rusijo tudi to leto blagoslovil z mirom in blaginjo.

Rim 15. januvarja. Iz Reggia d' Emilia poroča se o novih snežnih zametih. Več hiš je sneg porušil, človeške žrtve pa k sreči ni bilo nobeno.

Milan 15. januvarja. Viteza Partinija, zastopnika več bančnih hiš, tukaj jako znano osebo, so zaprli. Partini je prefektov zet, bil tudi politično delaven in agitoval je za Crispija. Dolžé ga, da je za 100.000 lir menic ponaredil.

Pariz 15. januvarja. Knez črnogorski je odpotoval.

Toulon 15. januvarja. Freycinet odklonil prošnjo tukajšnjega mestnega zastopa, da bi se odstranile tukajšnje trdnjave.

Algier 15. januvarja. Danes dopoludne čutil se je tukaj močen potres, za njim dva slabeja sunka.

Rim 16. januvarja. „Esercito Italiano“ misli, da bode mej prvimi vojaškimi projekti, ki se imajo predložiti zbornici, zakonski načrt o podaljšanji vojaške službe na tri leta.

Bukurest 16. januvarja. (Uradni list:) Na nagovore pri novoletnem vsprejemu odgovoril kralj: Želim mir in jedinost v novem letu, da bodemo kot velika in složna obitelj mogli praznovati petindvajsetletnico moje vlade.

Metz 16. januvarja. Iz Rima se brzojavlja v „Metzer Presse“, da je Fritzen imenovan škofom v Strassburgu, stolni župnik Marbach pomožnim škofom.

Lyon 16. januvarja. Vprašanje o carini na inozemsko svilo vzbudilo veliko gibanje mej delavci. Imeli so javni shod in sklenil protest. Deputacija izročila protest. Deputacija izročila protest prefektu, ki je deputaciji rekel, naj zaupa v vlade skrbljivost in pomiri delavce.

Dublin 16. januvarja. „Insupressible United Ireland“, glasilo O' Brienovo, naznanja: Parnell dovolil v to, da odstopi.

Razne vesti.

* (Ljudska štetev in Dunaj.) Dunajsko prebivalstvo nikakor ni posebno zadovoljno s prvimi podatki ljudske štetve Po površni štetvi se je pomnožilo pač prebivalstvo v zadnjih 10 letih za nekaj nad 100.000 duš, poskočilo je namreč od 704 756 kolikor jih je bilo l. 1880., na sedanjih 809.443. To bi bil sam na sebi lep dorastek, a v primeri z rapidnim naraščanjem drugih mest je le neznaten. Berolin pomnožil se je v zadnjih 5 letih za 19 %, Dunaj pa v 10 letih samo za 15 %. Baš v industrijalnih okrajih: notranje mesto, Mariahilf in Neubau kaže se celo nazadek, ker je manj prebivalcev v njih, nego pred 10 leti, v revnejih okrajih pa se je prebivalstvo pomnožilo. Pokazala se je neka stagnacija. Vse upanje stavlja se zdaj v veliko občino Dunajsko, ki bode z 20. decembrom t. l. dogotovljena. V primeri z Berolinom, Parizom in Londonom ostal je Dunaj daleč zadej. Da na to prikazen močno upliva dualistična oblika naše države je jasno.

* (Carsko darilo.) Kakor „Graždanin“ javlja, dovolil je ruski car Aleksander III., da se vsa državna posestva, nahajajoča se v nekdanjem poljskem kraljestvu, razdele mej kmete pod naslovom, da se jim ta zemljišča dajo v zakup. Teh zemljišč ne sme dobiti niti Nemec, niti žid na noben način, in tudi na dražbi se ne smejo prodati. Tudi zakupnina se ne bode pobirala, ker je car vso kmetom podaril.

* (Grillparzerjeva slavnost na Dunaji). Češki listi obeh strank se izražajo proti temu, da se je v proslavo stoletnice rojstva največjega nemško-avstrijskega pesnika, stavila v prvo vrsto dram, ki se bodo predstavljale v dvornem gledališči, njegova tragedija „kralja Otakara sreča in konec“ ter smatrajo to za demonstracijo, da se je izbrala ta igra, katere snov je padec najslavnejega češkega kralja. Niti kronologočno niti po vrednosti svoji ne bi imela ta igra stati na čelu, ker nikakor ne pripada mej najbolje pesnikove drame.

* († Dr. Lazar Lazarević.) Preteklo nedeljo umrl je v Belemgradu ženijalni srbski pisatelj in nekdanji telesni zdravnik kralja Aleksandra I. dr. L. Lazarević Pokojnika so prištevali mej najbolje srbske pripovedovalce, ki je srbsko književnost okrasil z mnogimi uzornimi deli. Nekatera njegova dela so prevedena na francoski in ruski jezik. Imenovali so ga ruskega Turgenjeva. Bil je tudi izvrsten lečnik in član mnogih znanstvenih in književnih društev.

* (Sedanja papeževa vojska) ima dva generala, dva polkovnika, dva podpolkovnika, jednega četnika, dva kapetana in štiri poročnike. Častniški zbor broji 13 osob. Ti častniki zapovedujejo 60 možem papeževe garde. Konjica papeževa se sestavlja iz 13 grofov.

* (Udova Schliemanova) izjavlja v Berlinskih novinah, da bode nadaljevala dela svojega sopruga, ter dalje dala izkopavati razvaline stare Troje okolo Hissarlika.

* (V korist ruskih židov) zbrali so v San Francisco v Ameriki tamošnji židovi 500 000 gold. S tem denarjem hoče židovsko podporno društvo nakupiti zemljišč v Meksiki, ter tja preseliti ruske židove.

* (Koliko se v Nemčiji piva popije?) Po najnovejših izkazih Berolinskega statističnega urada se je 1889/90 povprek popilo 106 litrov na vsacega prebivalca, kajti popilo se je rečeno leto do 400 milijonov piva več, nego prejšnja leta. Konsum se je v jednem letu s 95 in 98 pomnožil na 106 litrov, kar je vsekakor zelo veliko.

* († Baron Hausman.) V Parizu umrl je 12. t. m. baron Evgéne Hausman, načelnik Pariški za čas Napoleona III. On je graditelj današnjega Pariza, uredil je boulevarde in perivoje, in naredil iz starega Pariza krasno središče sveta. Porabil je v to svrho mestnih denarjev 884 milijonov frankov.

* (Velika tatvina v cerkvi.) Iz Rima se javlja, da so bile v stolni cerkvi v Piacenzi pokradene vse dragocenosti, ki so se nahajale v cerkvi in so bile vredne 300.000 lir. Tatovi so udrli v cerkev skozi jedno kupolo. Redarstvo zločincem še ni prišlo na sled.

* (Važno za kvartače) Nek tvorničar K. Buchmüller na Nemškem hoče izdelavati igralne karte iz kavčuka. Te karte bodo baje mnogo praktičneje, ker bodo bolj trpežne, se bodo dale oprati s špiritom ali pa terpentinom, in bodo tudi ceneji od papirnatih.

* (Najdebelejši mož v Brooklynu.) V Brooklynu umrl je nedavno v 39. letu svoje dobe neki A. Schachtel, ki je bil najdebelejši mož v mestu. Tehtal ni nič manj nego 410 funtov.

Trajni zdravilni vspeh. Vsakeršno trganje po hrbtu in udih ter bolečine v členkih vspešno ozdravi mazanje z Moll-ovim „Francoskim žganjem in soljo“. Cena steklenici 90 kr. Vsak dan razpošilja po poštnem povzetji A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvor. založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrecno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 2 (55—18)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
15. jan.	7. zjutraj.	729·5 mm.	— 7·2° C	sl. zah.	obl.	0·00 mm.
	2. popol.	728·8 mm.	— 7·0° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	730·2 mm.	—10·4° C	sl. svz.	obl.	

Srednja temperatura —8·2°, za 5·8° pod normalom.

Dunajska borza

dné 16. januvarja t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)